

Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi

Av. Murat Nart Bozkurt

GİRİŞ

Spor, günümüzde dünyada bir endüstri haline gelerek, sporcularla, spor izleyicileriyle, spor malzemesi üreten firmalarla ve sponsor firmalarla birlikte milyonlarca dolarlık dev bir piyasa oluşturmuştur. Gerek bu sebepten ötürü gerekse sporun kendine has özelliklerinden kaynaklanan sebeplerle, spor uyuşmazlıklarının çok kısa süre içerisinde sonuçlandırılması gerekmektedir; aksi takdirde telafisi olmayan zararlarla karşı karşıya kalınmaktadır. Şöyleki, bir spor uyuşmazlığının çözümü için adli yargı yoluna başvurulması halinde uyuşmazlığın çözümü uzunca bir süre almaktadır. Ancak, tahkim yargılama yolu ile spor hukuku uyuşmazlıkları uzman kişiler tarafından yapılacak yargılama ile hızlı bir şekilde çözümlenebilmektedir.

Sporun her alanındaki evrenselleşme ile özellikle son çeyrek yüzyılda milletlerarası alanda spor hukuku uyuşmazlıklarının giderek artması sonucu¹, milletlerarası spor organizasyonları tarafından spor hukuku uyuşmazlıklarını kısa sürede, ucuz, spor hukukunun ve sporun ruhuna uygun olarak² bağlayıcı şekilde çözümlenecek bağımsız bir tahkim mahkemesinin meydana getirilmesi zorunluluğunu doğurmuştur.³ İşte bu ihtiyaç, 1984 yılında İngilizce adı; *Court Of Arbitration For*

* Avukat, Ankara Barosu

1 Erkan Küçükgüngör, "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim", **AÜHFD**, 2.S., 53.C., 2004, s.6 (**Milletlerarası Tahkim**); Eric T. Gilson, "Exploring the Court of Arbitration for Sport", **Law Library Journal**, 98.C., New Jersey, 2006, s.503-504.

2 Matthieu Reeb, "The Role Of The Court of Arbitration for Sport", **International Law and The Hague's 750th Anniversary**, Ed.: W.B. Heere, 1999, s.234. (**Role Of The CAS**)

3 Darren Kane, "Twenty Years On: An Evaluation of the CAS", **Melbourne Journal Of International Law**, 4.C., 2003, s.612; Anthony Polvino, "Arbitration as Preventative Medicine for Olympic Ailments: The International Olympic Committee's Court of Arbitration for Sport and the Future for the Settlement of International Sporting Disputes", **Emory International Law Review**, 8. C., 1.S., 1994, s. 357; Nathanie S.Gardiner, Joseph A.Felix, "Juridification of the Football Field: Strategies for Giving Law the Elbow", **Marquette Sports Law Journal**, 5.C., 1.S., 1994, s. 215; Richard H. McLaren, "Sports Law Arbitration By Cas: Is It The Same As International Arbitration?", **Pepperdine Law Review**, C.29, 2001, s.10 (**International Arbitration**); Richard McClaren, "A New Order: Athletes' Rights and the Court of Arbitration at the Olympic Games Olympika", **The Journal of Olympic Studies**, 8.C., 1998 s.3.(**A New Order**); James A.Nafziger, "International Sports Law:Areplay Of Charateristics and Trends", **American Journal Of International Law**, 1992, s.506. (**Characteristics**)

Sport (C.A.S.) veya Fransızca adı; *Tribunal Arbitral Du Sport (T.A.S.)* olan sporun dünyadaki en üst yargı organı kurulmasıyla giderilmiştir. CAS, milletlerarası spora hizmet veren ve spor hukukuna ilişkin bütün uyuşmazlıkları en kısa süre içerisinde çözmeye yetkili, kararları bağlayıcı ve bağımsız bir yargı kurumudur.⁴

Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ana mevzuatı diğer adıyla CAS Spor Tahkim Kodu⁵ (*Code of Sports-Related Arbitration*); “*Spor Alanındaki Uyuşmazlıkları Çözümlemeye Yönelik Organların Statüleri*”⁶ (*Statutes of the Bodies Working for the Settlement of Sports-Related Disputes*) ve “*CAS Usul Talimatı*” (*Procedural Rules*) olmak üzere başlıca iki bölümden oluşmaktadır. Ayrıca bu ana mevzuatın tamamlayıcısı niteliğinde olan “*CAS Arabuluculuk Talimatı*” (*CAS Mediation Rules*) ve “*Olimpik Oyunlar Tahkim Talimatı*” (*Arbitration Rules for The Olympic Games*) ile eki niteliğinde olan “*Standart Hükümler*” (*Standard Clauses*) ve “*Tahkim Gider Tarifesi*” (*Schedule of Arbitration Costs*) de bulunmaktadır.

I. Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi'nin Yapısı ve Fonksiyonu

Merkezi İsviçre Lozan'da bulunan CAS, Avustralya ve Amerika bölgesindeki uyuşmazlıklarda kendi kurumuna ulaşılmasını kolaylaştırmak amacıyla Amerika Birleşik Devletleri New York'ta ve Avustralya Sydney'de Daimi İdari Büroları (*Permanent Decentralized Offices*) kurmuştur. Bu bürolar Lozan'a bağlı olarak çalışmakta⁷ ve usule ilişkin tüm işlemleri yapma yetkisine sahip bulunmaktadır.⁸

Öte yandan, olimpiik hareketin (*olympic movement*) desteğiyle Milletlerarası Olimpiyat Komitesi tarafından kurulan CAS, bağımsız bir yapıya sahip olup, kendi içinde oluşturduğu hakem heyetleri (*panels*) ile, öncelikle dopinge ilişkin olmak üzere, tüm spor hukuku uyuşmazlıklarını, spora özgü nitelikteki usul kuralları çerçevesinde, tahkim ve arabuluculuk yöntemlerini kullanarak çözüme bağlamakla ve uzun vadede milli, milletlerarası spor federasyonları ve spor kuruluşlarının usule ilişkin kuralları arasındaki uyumu sağlamakla görevlendirilmiştir.⁹ Buna göre, CAS'ın beş temel fonksiyonu bulunmaktadır. Bunlar;

4 Kısım Erkiner, **Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.**, Ankara, 2006, s.4.(C.A.S.)

5 CAS Spor Tahkim Kodu'nun tam metni için bkzn.: (çevrimiçi, <http://www.tas-cas.org/rules>, 04.04.2009); Erkiner, C.A.S., s.19 vd.

6 “*Spor Alanındaki Uyuşmazlıkları Çözümlemeye Yönelik Organların Tüzüklere İlişkin Kurallar*” bundan sonra bu kuralları da kapsayan ve genel terim olan “*Spor Tahkim Kodu*” olarak gösterilecektir.

7 CAS Spor Tahkim Kodu m.S6.8.

8 Ian S. Blackshaw, “The Court Of Arbitration For Sport: An International Forum For Setting Disputes Effectively With In The Family Of Sport”, **Entertainment Law**, 2.C., S.2, London, 2003, s.69.

9 Nancy K. Raber; “Dispute Resolution in Olympic Sport: The Court of Arbitration for Sport”, **Seton Hail Journal of Sport Law**, 8.C., S.1, 1998, s. 84; A. Lewis, J.Taylor, **Sport: Law and Practice**, London, 2003, s.271-278; McLaren, **Ad Hoc Division**, s. 516; Polvino, **a.g.m.**, s. 359; James A. Nafziger, **International Sports Law**, 2.B., New York, Transnational Pub., 2004. (**International**); Nafziger, **International**, s. 35; James A. Nafziger, “International Sports Law as a Process for Resolving Disputes”, **International and Comparative Law Quarterly**, C. 45, S. 1, 1996, s. 143. (**Process**)

- a. Uyuşmazlıkları, ilk ve tek yetkili merci olarak karara bağlamak,
- b. Spor federasyonları tarafından alınan kararları (disiplin cezaları) temyiz merci olarak incelemek,
- c. Uyuşmazlıkları arabuluculuk (*mediation*) usulü çerçevesinde dostane yöntemlerle çözmek,
- d. Spora ilişkin hukuki konularda görüş bildirmek¹⁰,
- e. Milletlerarası spor şampiyonaları (*FIFA Dünya Futbol Şampiyonası, UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası* gibi) ve olimpiyat oyunları sırasında meydana gelebilecek uyuşmazlıkları kısa sürede çözmektir.

CAS bu fonksiyonlarını yapısal olarak, yargılamayı yapan mahkemeleri ile CAS'ın ekonomik ve yönetsel ihtiyaçlarını karşılayan ICAS tarafından yerine getirmektedir.¹¹

CAS'da yargılama faaliyeti temel olarak İlk Derece Tahkim Birimi (*Ordinary Arbitration Division*) ve Temyiz Tahkim Birimi (*Appeals Arbitration Division*) tarafından yürütülmektedir. Bu sebepten ötürü de CAS'da, iki ayrı tahkim usulü uygulanmaktadır¹². Buna göre, İlk Derece Tahkim Birimi, milletlerarası ticari tahkim kurumları gibi faaliyet göstermekte ve kendi önüne gelen ilk derece uyuşmazlıklarını (spora ilişkin sponsorluk sözleşmelerinden, sporcu sözleşmelerinden veya spor müsabakalarının televizyon yayınına ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar) bünyesinde bulunan hakem heyetleri ile karara bağlamaktadır¹³. İlk Derece Tahkim Birimine başvurulabilmesi için uyuşmazlığın CAS tahkim kurallarına göre çözüleceğine dair geçerli bir tahkim anlaşması olması gerekmektedir. Bu tahkim anlaşması uyuşmazlığın taraflarınca önceden yapılabileceği gibi (*prior agreement, arbitration clause*), uyuşmazlık ortaya çıktıktan sonra da (*ex post facto agreement, arbitration agreement*) yapılabilmektedir¹⁴.

CAS yargılamasının ikinci ana birimini oluşturan Temyiz Tahkim Birimi ise, milletlerarası spor organizasyonlarının statü veya düzenlemelerinde disiplin

10 CAS'ın sporla ilgili organların soruları üzerine vermiş oldukları bu görüşler bir tahkim kararı gibi bağlayıcı değildir. (Stephen A. Kaufmann, "Issues in International Sports Arbitration", *Boston University International Law Journal*, 1995, s.144; Dominique Hahn, "Presentation of CAS Judicial Practice", *Law and Sport, International Conference Court of Arbitration for Sport*, 1993, s. 150.)

11 Blackshaw, *a.g.m.*, s.68.

12 Matthieu Reeb, "The Role and Functions of the CAS", *International Sports Law Journal*, 2002, S.2, s.33 (CAS); Blackshaw, *a.g.m.*, s.68.; Lewis, Taylor, *a.g.m.*, s. 279; McLaren, *A New Order*, s.4; Kane, *a.g.m.*, s.616.

13 CAS Spor Tahkim Kodu m.S20/a; Reeb, *Role Of The CAS*, s.236; Kane, *a.g.m.*, s.616.

14 Craig Moore, *Sports Law and Litigation*, Welwyn Garden City, 2000, s. 230; Gardiner vd., *a.g.e.*, s. 245; Frank Oschütz, "Harmonization of Anti Doping Code Through Arbitration: The Case Law of the Court of Arbitration for Sport", *Marquette Sports Law Review*, 12.C., S.2, 2002, s. 676.; Raber, *a.g.m.*, s. 84; Lewis, Taylor, *a.g.m.*, s. 279.

veya benzeri kurullarınca verilen kararları temyiz (itiraz) makamı olarak incelemektedir¹⁵ CAS'ın bu fonksiyonu özellikle doping nedeniyle verilen disiplin cezalarının incelenebilmesi bakımından büyük önem taşımaktadır. İlk Derece Tahkim Biriminde olduğu gibi Temyiz Tahkim Biriminin de uyuşmazlığı inceleyebilmesi için uyuşmazlığın taraflarının rızaları gerekmektedir. Dolayısıyla, spor federasyonlarının verdikleri kararlar konusunda CAS'ın yetkili hale gelebilmesi için, federasyonların statülerinde veya tüzüklerinde organları tarafından verilen kararlar aleyhine CAS'a başvurulabileceğine dair bir hükmün¹⁶ bulunması zorunluluğu aranmaktadır.¹⁷ Böyle bir hükmü içeren spor federasyonunun lisansına sahip olan sporcunun da bu kayda rıza gösterdiği kabul edilmektedir¹⁸.

Diğer taraftan, İlk Derece Tahkim Birimi uyuşmazlıklarının çözümü için ayrıca, CAS'ın bünyesinde Arabuluculuk Kurulları bulunmaktadır.¹⁹ Ancak, Temyiz Tahkim Biriminin görev alanına giren uyuşmazlıklar için arabuluculuk kurullarına başvurulamamaktadır²⁰. Bu kurullar dışında CAS, yaz ve kış Olimpiyat Oyunları sırasında ve milletlerarası spor şampiyonalarında, oyunların yapıldığı yerde, geçici görevli (*ad hoc*) Mahkemeler²¹ oluşturmaktadır. Bu mahkemeler ile de milletlerarası spor şampiyonaları ile olimpiyat oyunları sırasında meydana gelebilecek uyuşmazlıklar en kısa süre içerisinde son merci olarak çözümlenmektedir.²²

II. Milletlerarası Spor Tahkim Konseyi (ICAS)

CAS'ın yönetim ve finansman işleri ICAS tarafından yürütülmektedir.²³ ICAS, her biri spor hukuku, tahkim ve tahkim usulleri konusunda deneyimli veya uzman

15 CAS Spor Tahkim Kodu m.S20/b; Christian Kraehe, "The Appeals Procedure Before the CAS", **The Court of Arbitration for Sport**, Ed.: Ian Blackshaw, Robert Siekmann, Janwillem Soek, Lahey, 2006, s.99.

16 Örneğin; IOC Olimpiyat Anlaşması'nın 74.maddesinde, UEFA Statüsü'nün 59-61.maddelerinde, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Tüzüğü'nün 40.maddesinde bu konuda hükümler bulunmaktadır.

17 Lewis, Taylor, **a.g.m.**, s. 279; Rıfat Erten, **Milletlerarası Özel Hukukta Spor**, Ankara, 2007, s.240.

18 James A.R. Nafziger, "The Court Of Arbitration For Sport and the General Process Of International Sports Law", **International Law and The Hague's 750th Anniversary**, Ed.:W.B.Heere, 1999, s.240. (**Sports Law**)

19 Ayrıntılı bilgi için bknz.: Reebe, **Role of the CAS**, s.234 vd.; Blackshaw, **a.g.m.**, s.70 vd.

20 CAS Arabuluculuk Talimatı m. I/II.

21 Bu mahkeme ilk kez 1996 Atlanta Yaz Oyunlarında oluşturulmuş olup, 1998'de Nagano kış, 2000'de Sidney yaz, 2002'de Salt Lake City kış, 2004'de Atina yaz, 2006'da Torino kış oyunlarında ve ayrıca bu oyunların sonrasında aynı yerlerde yapılan Paralimpik Oyunlarında görev yapmıştır.

22 Richard H. McLaren, "Introducing the Court of Arbitration for Sport: The Ad Hoc Division at the Olympic Games", **Marquette Sports Law Review**, 12. C. , 1.S., 2001, s. 519-520; Blackshaw, **a.g.m.**, s.70.

23 CAS Spor Tahkim Kodu m.S2; Blackshaw, **a.g.m.**, s.68.

olan, 20 üst düzey hukukçu üyeden oluşmaktadır.²⁴ Bu üyeler, her biri dörder adet olmak üzere IOC, Milletlerarası Spor Federasyonları (*International Sports Federations, IFS*), Milli Olimpiyat Komiteleri Birliği (*Association of National Olympic Committees, ANOC*) tarafından seçilmekte ve bu 12 üye bir araya gelerek 4 üye daha seçtikten sonra, 16 üye geri kalan dört üyeyi seçmektedirler.²⁵ Böylelikle, ICAS üyelerinin seçiminde milletlerarası spor toplulukları arasında bir denge sağlanmaya çalışılmıştır.²⁶ Üyelerin görev süreleri ise dört yıl olup, üyeler; görevlerini kişisel olarak yerine getireceklerine, kimseye bağlı olmayacaklarına, tam bir bağımsızlık ve objektiflik içerisinde davranacaklarına dair yazılı beyanname imzayarak göreve başlamaktadırlar. Ayrıca, ICAS üyeleri, CAS hakem listesinde yer alamayacakları gibi CAS tarafından yürütülmekte olan bir davada Tahkim Kurulu üyesi, hakem veya taraflardan birinin temsilcisi olarak da görev alamamaktadır. ICAS'ın bu işlemlerinin ve kısıtlamalarının temelinde ise CAS'ın bağımsızlığını²⁷ ve tarafların haklarını korumak yatmaktadır.²⁸

ICAS'ın başlıca;

- Spor Tahkim Kodunu (*Code of Sports-Related Arbitration*) hazırlamak veya değiştirmek,
- CAS hakem ve arabulucu listesinin oluşturulmak,
- IOC'nin teklifi ile CAS Başkanını ve iki Başkan Yardımcısını seçmek,
- İlk Derece Tahkim Birimi ve Temyiz Tahkim Birimi başkanlarını ve temsilcilerini seçmek,
- CAS'ın finansman desteğinin sağlamak,
- CAS'ın bütçe ve hesaplarını onaylanmak,
- CAS Genel Sekreterini atamak,
- CAS kaleminin faaliyetlerini denetlemek gibi görevleri bulunmaktadır.²⁹ ICAS, bu görevlerini bizzat kendisi veya yönetim kurulu³⁰ (*board*) aracılığıyla yerine getirmektedir.³¹

24 Örneğin eski ICAS Başkanı ve aynı zamanda CAS Başkanlığı yapmış olan Hâkim Keba Mbaye; La Haye Milletlerarası Adalet Divanı Eski Başkanı Vekili, IOC Eski Başkan Vekili, IOC Şeref Üyesi ve aynı zamanda Milletlerarası Hukuku Akademisi Başkan Vekiliydi.

25 CAS Spor Tahkim Kodu m.S4

26 Kaufmann, **a.g.m.**, s.142.

27 McLaren, **A New Order**, s.10.

28 Kane, **a.g.m.**, s.617.

29 CAS Spor Tahkim Kodu m.S6.

30 Yönetim Kurulu ; ICAS başkanı ve iki başkan yardımcısı ile CAS Olağan Tahkim Bölümü ve Temyiz Tahkim Bölümü başkan ve yardımcılarından oluşur (CAS Spor Tahkim Kodu m.S7).

31 CAS Spor Tahkim Kodu m.S7; Blackshaw, **a.g.m.**, s.68.

III. CAS TAHKİMİNİN UNSURLARI

A. CAS Tahkiminin Yetkisi

Spor ile doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunan her türlü uyuşmazlık CAS tahkiminin yetkisine girmektedir. Sporun uygulanması ve geliştirilmesi ile ilgili bütün ticari uyuşmazlıklar³² ile sporda disiplin cezası kararları vermeye yetkili herhangi bir spor federasyonunun kararlarına³³ karşı CAS'a başvurulabilmektedir³⁴. Ayrıca, bu güne kadar CAS'a yapılan başvurularda CAS, sporla ilgisiz olduğu gerekçesi ile yetkisizlik kararı da vermemiştir.³⁵

CAS'a 1986'dan 2008 yılı sonuna kadar toplam 1814 adet başvuru yapılmıştır. Bu başvurulardan 1737 adedi tahkim, 77 adedi istişari görüş bildirme talebidir. CAS Spor Tahkim Kodu'nun ilk şekli ile yürürlüğe konduğu 1995'den 2005 sonuna kadar ise 193 Birinci Derece Tahkim, 1403 Temyiz Tahkim, 22 İstişari Görüş, 65 Ad-Hoc Yargılama kararı verilmiştir.³⁶

B. CAS Tahkimine Başvuru Usulü

1. Başvuruda Bulunabilecekler

CAS'a sporcular, spor kulüpleri, spor federasyonları ve spor kuruluşları, spor organizasyonunu gerçekleştiren kişiler, sponsorlar, televizyon şirketleri, spor malzemesi imalatçıları gibi tüm gerçek veya tüzel kişiler başvurabilmektedirler.³⁷ CAS tahkiminden yararlanacak olan taraflar, yargılama sırasında, hukukçu olan veya olmayan bir kişiden yardım alabilecekleri gibi, bu kişileri temsilci olarak da tayin edebilirler.³⁸

2. Başvuruda Bulunma Koşulları

CAS tarafından yapılan tahkim yargılamasında uygulanan usul, ilk derece tahkim (*Ordinary Arbitration*) ve temyiz aşamasındaki tahkim (*Appeals Arbitration*) bakımından ayrı ayrı değerlendirilmektedir. Bu sebeple başvuruda bulunma koşullarında bazı farklılıklar bulunmaktadır.

32 Sponsorluk sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar, televizyon haklarının satışından doğan uyuşmazlıklar, yayın sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar, spor karşılaşmalarının organizasyonundan doğabilecek uyuşmazlıklar, sporcu transfer uyuşmazlıkları, sporcu, antrenör, menajer, kulüp arasında doğabilecek uyuşmazlıklar, hukuki sorumluluklardan doğan uyuşmazlıklar, sporcu sözleşmelerinden doğacak uyuşmazlıklar bu bölüme girmektedir. (Nafziger, **Process**, s. 143; Gardiner vd., **a.g.e.**, s. 245)

33 Disiplin cezalarının konusunu doping, sporculara müsabakalardan men cezası verilmesi, saha içi veya dışı şiddet olayları, kural ihlalleri, hakemlere hakaret veya saldırı eylemleri oluşturmaktadır. (Nafziger, **Process**, s. 143; Burger, **a.g.m.**, s. 124; Gardiner vd., **a.g.e.**, s. 245)

34 CAS Spor Tahkim Kodu m.R27; Reeb, **Role Of The CAS**, s.236; Nafziger, **Process**, s. 143; Polvino, **a.g.m.**, s. 359.

35 Erkiner, (**C.A.S.**), s.15.

36 "Statistics" (çevrimiçi <http://www.tas-cas.org/d2wfiles/document/437/5048/0/stats2008.pdf>, 20.02.2009)

37 Gardiner vd., **a.g.e.**, s. 245; McLaren, **Ad Hoc Division**, s. 517; Nafziger, **Process**, s. 143.

38 CAS Usul Talimatı m.R30

CAS'ın birinci derece tahkim birimine başvurabilmenin ön koşulu taraflar arasında geçerli bir tahkim anlaşmasının³⁹ veya tahkim şartının⁴⁰ bulunmasıdır⁴¹. Bu ön koşula sahip olan ve CAS birinci derece tahkim birimine başvurmaya karar veren taraf; davalının adını ve adresini, CAS'ın çözümlemesini istediği hususların anlatımı ile birlikte olayların kısa bir anlatımı ve hukuki savlarını, kendi iddialarını, tahkim sözleşmesinin bir suretini veya tahkim kaydını içeren belgeyi, hakem sayısı ve isimlerinin belirlenmesi hakkında gerekli beyanları, CAS hakem listesinden seçilen hakemlerin isimlerini ve adreslerini içeren bir dilekçeyi sunması gerekmektedir. Dilekçenin sunulması sırasında davacı taraf en az 500 İsviçre Frangı tutarındaki başvuru harcını yatırmak zorundadır. Bu harç ile kalem giderleri karşılanmaktadır. Harcın yatırılmaması durumunda dava dilekçesi verilmemiş sayılır ve CAS başvuru hakkında hiçbir işlem yapmaz. Ayrıca, tahkim dilekçesinin sunulması sırasında da dilekçede bulunması gereken unsurların olmaması halinde CAS kalemi, davacıya dilekçesini tamamlamak üzere bir kereye mahsus olmak üzere kısa bir süre tanımakta, aksi takdirde davacı isteminden vazgeçmiş sayılmaktadır⁴².

Diğer taraftan yukarıda da belirtildiği üzere, bir federasyonun, bir derneğin veya başka bir spor teşkilatının bir kararına karşı, söz konusu kuruluşların düzenlemelerinde CAS tahkimi öngörülmüş ise veya taraflar özel bir tahkim sözleşmesi akdetmişler ise ve bu kuruluşların düzenlemelerinde CAS'a başvuru öncesi bütün hukuk yolları (Spor kuruluşu içindeki tüm iç itiraz yolları) tüketilmişse⁴³ CAS Tahkim Birimine başvuruda bulunulabilecektir⁴⁴. Ayrıca, CAS İlk Derece Tahkim Biriminin verdiği kararlar da CAS Temyiz Tahkim Biriminde temyizden incelenebilmektedir⁴⁵. Ancak buradaki ifade ile anlatılmak istenen, tarafların ihtiyari tahkim prosedürü uyarınca CAS'da yapılan her yargılama sonucu verilen kararın CAS Temyiz Tahkim Kurulu'na götürülebilmesi değildir. Burada vurgulanan, bir spor federas-

39 Tahkim anlaşması örneği, CAS Spor Tahkim Kodunun Standart Hükümler başlığının Ek 1 Bölümünün m.1.2'sinde şu şekilde gösterilmiştir: "*Uyuşmazlık, münhasıran İsviçre-Lozan'da bulunan Spor Tahkim Mahkemesine sunulacak ve Spor Tahkim Mahkemesi Kuralları çerçevesinde kesin olarak karara bağlanacaktır.*"

40 Sözleşmelere eklenecek tahkim şartı örneği, CAS Spor Tahkim Kodunun Standart Hükümler başlığının Ek 1 Bölümünün m.1.1'inde şu şekilde gösterilmiştir: "*İş bu sözleşmeden doğan veya sözleşmeyle ilgili her türlü uyuşmazlık, münhasıran İsviçre-Lozan'da bulunan Spor Tahkim Mahkemesi'ne sunulacaktır ve Spor Tahkim Mahkemesi Kuralları çerçevesinde kesin olarak karara bağlanacaktır.*"

41 Gardiner vd., **a.g.e.**, s. 245; Oschütz, **a.g.m.**, s. 677; Raber, **a.g.e.**, s. 84; Moore, **a.g.e.**, s. 230; Lewis,Taylor, **a.g.m.**, s. 279; Erkiner, **C.A.S.**, 86-87.

42 CAS Usul Talimatı m.R64/1, R38; Kraehe, **a.g.m.**, s.99-100.

43 Milletlerarası Binicilik Federasyonu'nun Ana Statüsü'nün 85.maddesinde FEI düzenlemelerinde öngörülmüş olan hukuk yolları tüketmeden CAS'a başvuruda bulunulamayacağı belirtilmiştir.(FEI Ana Statüsü'nün tam metni için bkz.: (Çevrimiçi, <http://uci.ch/imgArchive/Rules/statuE.pdf>, 21.02.2009.)

44 CAS Usul Talimatı m.R47; Oschütz, **a.g.m.**, s. 677- 678; Kraehe, **a.g.m.**, s.99; Küçükgüngör, **Milletlerarası Tahkim**, s.18.

45 CAS Usul Talimatı m.R47/2.

yonunun *CAS*'ı kendi yargı organlarından birinin yerine kullanmaya karar vererek yetkilendirmesi durumunda, *CAS*'ın federasyonun karar mercii yerine vermiş olduğu kararın federasyon düzenlemelerinde yer alması halinde yani belirli şartlar çerçevesinde temyizden *CAS* Temyiz Tahkim Birimine götürebilme imkanıdır.⁴⁶

CAS Temyiz Tahkim Birimine başvuruya karar veren taraf; davalının adını ve adresini, temyiz edilen kararın bir suretini, kendi iddialarını, taraflar tek hakeme başvurmayı aralarında kararlaştırmadıkları durumda davacının *CAS* listesinden seçmiş olduğu hakemin adını, yürütmeyi durdurma talebi varsa bu talebin gerekçesini, *CAS*'a başvuruyu öngören tüzük, talimat veya özel sözleşme hükümlerinin bir suretini içeren bir dilekçeyi sunması gerekmektedir. Dilekçenin verilmesi sırasında davacı taraf en az 500 İsviçre Frangı tutarındaki başvuru harcını yatırmak zorundadır. Harcın yatırılmaması durumunda ilk derece tahkim usulünde olduğu gibi dava dilekçesi verilmemiş sayılır ve *CAS* başvuru hakkında hiçbir işlem yapmaz. Ayrıca, tahkim dilekçesinin sunulması sırasında da dilekçede bulunması gereken unsurların olmaması halinde *CAS* kalemi, davacıya dilekçesini tamamlamak üzere bir kereye mahsus olmak üzere kısa bir süre tanımakta, aksi takdirde davacı isteminden vazgeçmiş sayılmaktadır.⁴⁷

C.Tahkimin Yeri

CAS, merkezinin Lozan'da bulunması nedeniyle hakem heyetleri de yargılama işlemlerini Lozan'da gerçekleştirmektedirler. Ancak bazı durumlarda, hakem heyeti başkanı veya hakem heyeti başkanının yokluğunda ilgili dairenin başkanı, tarafların da görüşünü aldıktan sonra duruşmanın başka bir yerde yapılmasını ve bunun koşullarına karar verebilmektedir.⁴⁸ Bununla birlikte, yargılama işlemleri fiili olarak nerede yürütülürse yürütülsün, *CAS*'ın hukuki merkezinin Lozan olması nedeniyle tahkim yargılaması İsviçre hukukuna (*lex arbitri*) tabidir. Dolayısıyla, tahkime elverişlilik, tahkim anlaşmasının geçerliliği ve hakem kararına karşı başvurulabilecek yollar İsviçre hukukuna göre tespit edilecektir.⁴⁹ Bu kural *CAS* nezdinde yapılan bütün yargılamalardaki usulün yeknesak olmasını ve tarafların yaşadıkları yere göre değişmeyecek şekilde objektif olarak uygulanmasını sağlamaktadır.⁵⁰

D. Tahkimin Dili

CAS'da yargılama dili olarak İngilizce ve Fransızca dilleri kullanılmaktadır. Ancak, taraflar arasında hangi dilin yargılama faaliyetinde kullanılacağına ilişkin bir anlaşmanın bulunmaması durumunda hakem heyeti başkanı veya hakem heyeti

46 Kraehe, **a.g.m.**, s.99.

47 CAS Usul Talimatı m.R48, R65/2.

48 CAS Usul Talimatı m. R28.

49 Reeb, **The Role of the CAS**, s. 236; Bu kural, olimpiyatlarda ve bazı spor organizasyonlarında görev yapmak için kurulan geçici (*ad hoc*) tahkim mahkemeleri için de geçerlidir. (Oschütz, **a.g.m.**, s. 679, dn. 27.)

50 Lewis,Taylor, **a.g.m.**,s. 279; Oschütz, **a.g.m.**, s. 678- 679.

başkanı belirlenmemişse ilgili dairenin başkanı, yargılamanın başında dava ile ilgili önem taşıyan bütün hususları da göz önüne alarak, bu iki dilden birisini tahkim dili olarak belirlemektedir. Bu aşamadan sonra hakem heyeti ve taraflar yargılama dilini değiştirmedikleri sürece bütün yargılama işlemlerinde seçilmiş olan dil kullanılmaktadır. Ayrıca, taraflar hakem heyetini bilgilendirmeleri ve hakem heyetinin kabul etmesi şartıyla başka bir dili de seçebilmektedirler. Bu durumda hakem heyeti, yapılacak olan tercüme masraflarını taraflara yükletilmesini kararlaştırabileceği gibi heyet yargılama dilleri dışındaki dillerde olan bütün belgeleri, resmi yargılama dillerindeki tasdikli tercümeleri ile birlikte sunulmasını talep edebilmektedir.⁵¹

IV.CAS TAHKİMİ YARGILAMASI

A.Hakemler⁵²

1.Hakem Listesinin Oluşturulması

Bünyesinde bir hakem listesine sahip olan CAS, uyuşmazlıkları Birinci Derece Tahkim Birimi ve Temyiz Tahkim Birimi içerisinde bulunan bir veya üç hakemden (*arbitrator*) oluşan heyetler ile çözümlenmektedir. CAS'ın aynı zamanda spor alanında meydana gelen uyuşmazlıkları arabuluculuk yoluyla çözümlenmek amacıyla oluşturduğu bir arabulucular listesi de bulunmakta olup, arabuluculuk usulü CAS Arabuluculuk Talimatı ile düzenlenmiştir.⁵³

Daha önce de belirtildiği üzere, ICAS'ın en önemli görevlerinden biri CAS hakem listesinde ve arabulucular listesinde bulunacak olan şahıslara karar vermektir.⁵⁴ İşte, ICAS tarafından oluşturulan CAS hakem ve arabulucular listeleri dört yılda bir yenilenmektedir. Yeni listeler bir sonraki yılın 1 Ocak tarihinde yürürlüğe girmektedir. Hakemlerin listede yer almalarına ilişkin olarak ise herhangi bir süre sınırı bulunmamaktadır. Hakem listesinde en az 150 hakem, arabulucular listesinde ise en az 50 arabulucu bulunmaktadır.⁵⁵

ICAS, CAS hakemler listesini, eksiksiz bir hukuk bilgisine sahip, spor hukuku ve milletlerarası tahkim alanında uzman olan, genel olarak spor ve spor hukuku hakkında geniş bilgisi bulunan, CAS'ın çalışma dillerinden İngilizce ve Fransızca'dan en az birisini çok iyi derecede bilen kişiler arasından oluşturmaktadır.⁵⁶

Öte yandan, ICAS, hakem listesini oluştururken bazı kurallara uymak zorundadır.

51 CAS Usul Talimatı m.R29; Raber, **a.g.m.**, s.85; Bruno Simma, "The Court Of Arbitration for Sport", **The Court of Arbitration for Sport 1984-2004**, Ed.:Ian Blackshaw, Robert Siekmann, Janwielllem Soek, Lahey, 2006, s.27.

52 Bkz. dpn.116.

53 CAS Spor Tahkim Kodu m.S3.

54 CAS Spor Tahkim Kodu m.S6/3.

55 CAS Spor Tahkim Kodu m.S13.

56 CAS Spor Tahkim Kodu m.S14.

Bu yöntem gereğince seçilecek hakemlerin;

- 1/5'i IOC tarafından kendi içerisinde veya dışından teklif edilen kişiler arasından,
- 1/5'i milletlerarası federasyonlar tarafından kendi içerisinde veya dışından teklif edilen kişiler arasından,
- 1/5'i milletlerarası Milli Olimpiyat Komiteleri tarafından kendi içlerinden veya dışından teklif edilen kişiler arasından,
- 1/5'i sporcuların haklarını korumaya yönelik uygun danışmalar yapıldıktan sonra yukarıda belirtilen 3/5 oranındaki hakemler tarafından,
- 1/5'i hakemliğe aday göstermeye yetkili spor teşkilatları içerisinde (IOC, Milli Olimpiyat Komiteleri, Milletlerarası Federasyonlar) bağımsız olan kişiler arasından oluşturulacaktır.⁵⁷ ICAS, hakemler listesinde yer alacak olan hakemlerin seçiminde mümkün olduğunca farklı kıtalar ve farklı hukuk kültürleri arasından adil bir dağılım yapmaya özen göstermelidir.⁵⁸

2. Hakemlerin Yükümlülükleri

CAS hakemlerinin ve arabulucularının atamaları yapıldıktan sonra, bu kişiler görevlerini tam bir bağımsızlık içerisinde, CAS Spor Tahkim Kodu hükümlerine uygun şekilde yerine getireceklerine dair bir taahhütname⁵⁹ (*Arbitrator's acceptance and statement of independence*, hakemliği kabul ve bağımsızlık beyanı) imzalamak zorundadırlar.⁶⁰ Çünkü, her hakemin, taraflardan bağımsız olması gerektiği gibi taraflardan birisine karşı bağımsızlığını tehlikeye düşürecek bir durumun⁶¹ ortaya çıkması halinde bu hususu açıklaması gerekmektedir.⁶² Ancak, her ne kadar hakemlerden bağımsızlık beyanı alınmakta ise de hakemlerden tarafsızlıklarına dair bir beyan istenmemektedir.⁶³

Bir hakem, bağımsızlığından meşru şekilde kuşku duyulabilecek şartların bulun-

57 CAS Spor Tahkim Kodu m.S14.

58 CAS Spor Tahkim Kodu m.S16.

59 Taahhütname ile hakemlerden alınan beyan şu şekildedir: “İşbu davada hakem olarak hizmet vermeyi kabul ettiğimi beyan ederim. CAS Kodunu bildiğimi ve Kodun gerektirdiği bütün niteliklere sahip hakem olarak hizmet verebileceğimi teyit ederim. Tarafların hepsinden bağımsızım ve öyle kalmaya kararlıyım; bildiğim kadarıyla, taraflardan herhangi birisinin nazarında bağımsızlığımı tehlikeye düşürebilecek nitelikte ve açıklamam gereken herhangi bir durumum bulunmamaktadır.”

60 CAS Spor Tahkim Kodu m.S18.

61 Hakemin taraflardan birisi ile parasal bir bağı olması, hakemin taraflardan birisinin avukatı veya danışmanı olması, hakemin dava konusu uyuşmazlığın doğuşunda rol almış olması, hakemin daha önce bu konuda bir mütalaa vermiş olması, hakemin taraflardan birisi ile kan veya sıhri bağı bulunması hakemlerin bağımsızlığının zedelendiği bazı durumlardır. Hakem ile taraflardan birinin veya birkaçının aynı Devletin uyuşurunda olmaları, hakemlerin bağımsızlığına engel oluşturmamaktadır. (Erkiner, C.A.S., s.34-35)

62 CAS Usul Talimatı m.R33.

63 Erkiner, C.A.S., s.35.

ması durumunda reddedilebilmektedir. Red talebinin, red sebebinin öğrenilmesini takip eden yedi gün içerisinde yapılması gerekmektedir. Reddetme kararını verme *ICAS*'ın mutlak yetkisi içindedir.⁶⁴ Ayrıca, hakemlerin, görevlerini yerine getirmekten kaçınmaları, görevlerini yerine getirmeleri sırasında engeller oluşması ve görevlerini bu mevzuat hükümlerine uygun şekilde yerine getirmemeleri durumlarında hakemler görevlerinden alınabilmektedir. Hakemleri görevden alma yetkisi de *ICAS*'ın yetkisi içinde bulunmaktadır.⁶⁵ Görevden alınan, istifa eden, vefat etmiş olan veya reddedilen hakemin yerine yeni bir hakem atanmaktadır.⁶⁶

Öte yandan, *CAS* hakemlerinin ve arabulucularının, sır saklama yükümlülükleri bulunmaktadır. Bu yükümlülük gereğince, hakemler uyuşmazlığa ve uygulanan usule ilişkin bilgileri üçüncü kişilere açıklayamamaktadırlar.⁶⁷

3. Hakemlerin Seçilmesi

Hakemler *CAS* birimlerinin sadece birinde görev yapmak üzere seçilmemektedirler. Hakemler, ilk derecede tahkim biriminde (*Ordinary Arbitration Division*) görev alabilecekleri gibi temyiz aşamasındaki bir uyuşmazlıkta da (*Appeals Arbitration Division*) görev alabilmektedirler.

Tahkim yargılamasını yürütecek olan hakemlerin seçilme usulü ve sayısı uyuşmazlığın ilk derece veya temyiz aşamasında olmasına göre farklılık göstermektedir.

a. İlk Derece Tahkim Yargılamasında Hakemlerin Seçilmesi

İlk derece tahkim (*Ordinary Arbitration*) yargılamasında hakem heyeti, uyuşmazlığın taraflarınca *CAS* hakem listesinden seçilen bir veya üç hakem tarafından oluşturulmaktadır. Taraflar arasında imzalanmış olan tahkim anlaşmasında hakemlerin sayısına ilişkin bir hükmün bulunmaması durumunda ise ilk derece tahkim biriminin (*Ordinary Arbitration Division*) başkanı, davaya konu uyuşmazlık konusunun miktarına, karmaşıklığına, hukuki sorunun önemine, uyuşmazlık konusu menfaatlerin büyüklüğüne göre hakem heyetinin tek veya üç kişiden oluşmasına karar vermektedir.⁶⁸

Taraflar hakemlerin kimler olacaklarını kendileri belirlemektedirler. Ancak, tarafların bu konuda anlaşamamaları durumunda, *CAS* Usul Talimatında yer alan hükümler gereğince hakemler tayin edilmektedir. Buna göre tahkim anlaşması veya ilgili birim başkanının kararı gereğince bir tek hakemin belirlenmesi gereken durumlarda, taraflar dava dilekçesinin kalem tarafından alınmasından sonra saptadığı on beş günlük bir süre içinde bu hakemi anlaşma yoluyla belirleyip *CAS* içinde faaliyet gösteren kaleme (*Court Office*) bildirmeleri gerekmektedir. Taraf-

64 *CAS* Usul Talimatı m.R34.

65 *CAS* Usul Talimatı m.R35.

66 *CAS* Usul Talimatı m.R36.

67 *CAS* Spor Tahkim Kodu m.S19.

68 *CAS* Usul Talimatı m.R40.1.

lar aralarında bu süre içerisinde belirlemedikleri halde birim başkanı bu hakemi tayin edecektir. Diğer taraftan, tahkim anlaşması veya ilgili birim başkanının kararı gereğince üç hakemin belirlenmesi gerekiyorsa, davacı taraf, dilekçesi ile birlikte veya hakemlerin sayısı hakkında verilen karar sırasında tanınmış olan süre içerisinde bir hakem belirleyerek bunu kaleme bildirmek zorundadır. Aynı şekilde, davalı taraf da başvuruyu aldıktan sonra kalemin saptadığı süre içerisinde bir hakem belirlemek ve seçtiği hakemi kaleme bildirmek zorundadır. Bu belirlemelerin yapılmamış olması durumunda, birim başkanı, tarafların yerlerine ve onların adına bu belirlemeleri yapmaktadır. Bu şekilde belirlenen iki hakem de kalem tarafından verilen süre içerisinde aralarında anlaşarak hakem heyeti başkanını seçmektedirler. Hakemlerin bu sürede bir anlaşmaya varamamaları halinde, birim başkanı, iki hakemin yerine ve onların adına heyet başkanını belirlemektedir.⁶⁹

Taraflarca belirlenen hakem veya hakemler kendiliğinden göreve başlayamamakta, hakemler ancak birim başkanının onayından sonra görevlendirilmiş olmaktadır. Birim başkanının gerekli onayı vermeden önce hakemlerin hakemliği kabul edip etmediklerini, etmişler ise bağımsızlık beyanında bulunup bulunmadıklarını incelemektedirler. Birim başkanının gerekli onayı vermesi ile kalem, dava dosyasını hakeme veya hakem heyetine göndermektedir.⁷⁰

b. Temyiz Tahkim Yargılamasında Hakemlerin Seçilmesi

Temyiz tahkim (*Appeals Arbitration*) yargılamasında hakem heyeti, kural olarak üç hakem tarafından oluşmaktadır. Ancak temyiz talebinde bulunan taraf, CAS'a başvurusu sırasında (dava dilekçesinde) temyiz incelemesinin tek hakem tarafından yürütüleceğine ilişkin taraflar arasında imzalanmış bir anlaşmanın bulunduğunu belgelemesi halinde veya temyiz birimi başkanı dava konusunun ivedi nitelikte olduğunu ve bu sebeple uyuşmazlığın tek hakem tarafından görülmesi gerektiği kanaatine varması durumunda, temyiz yargılaması tek hakem tarafından yürütülecektir. Diğer taraftan, yapılan temyiz başvurularından ikisinin veya daha çoğunun aynı konuda olmaları durumunda birim başkanı, taraflara bütün uyuşmazlıkların tek bir hakem heyetinde incelenmesi için aralarında anlaşmaları çağrısında bulunabilmektedir. Tarafların bu konuda anlaşamamaları halinde ise Temyiz Birimi Başkanı bu konuda karar verme yetkisine sahiptir.⁷¹

Davaya üç hakemden oluşan bir heyetin bakması halinde, davacı taraf dava dilekçesi ile CAS listesinden kendi seçmiş olduğu hakemin adını bildirmiş ise, davalı da kendisine dava dilekçesinin tebliğinden itibaren on gün içerisinde, yine aynı listeden kendi hakemini seçerek CAS'a bildirir. Bu süre içerisinde davalının seçim yapmaması halinde ise Temyiz Birim Başkanı, davalı yerine ve onun adına bir hakem seçecektir.⁷² Heyet başkanlığını yürütecek üçüncü hakem de doğrudan

69 CAS Usul Talimatı m.R40.2.

70 CAS Usul Talimatı m.R40.3.

71 CAS Usul Talimatı m.R50.

72 CAS Usul Talimatı m.R53.

birim başkanı tarafından, seçilmiş olan hakemlerin görüşünü aldıktan sonra tayin edilmektedir.⁷³ Ancak, uygulamada Birim başkanının hakemlerin görüşünü almaksızın Heyet Başkanını seçtiği görülmektedir.⁷⁴

Üç hakemden oluşan heyetlerin göreve başlayabilmeleri için birim başkanının onayı gerekmektedir. Birim başkanı gerekli onayı vermeden önce hakemlerin hakemliği kabul edip etmediklerini, etmişler ise bağımsızlık beyanında bulunup bulunmadıklarını inceledikten sonra gerekli onayı vermesi ile kalem, dava dosyasını hakeme veya hakem heyetine gönderir.⁷⁵

Davacının veya davalının birden fazla kişiden oluşması durumunda davacılar kendi aralarında, davalılar da kendi aralarında bildirecekleri hakem hakkında bir uzlaşmaya varmaktadır. Ancak, bunu yapamadıkları halde ilgili Birim Başkanı tarafından hakemler belirlenmektedir.⁷⁶

B. Yargılama Usulleri

CAS tahkiminde daha önce de belirtildiği üzere İlk derece tahkim yargılaması ile temyiz yargılaması olmak üzere iki temel yargılama usulü bulunmaktadır.⁷⁷ Bu yargılama usulleri dışında CAS'ın arabuluculuk ve *Ad Hoc* yöntemi ile uyuşmazlıkları çözümlene yetkisi olduğu gibi⁷⁸ milletlerarası spor kuruluşlarına da talep üzerine tavsiye niteliğinde görüş verme yetkisine de sahiptir.⁷⁹

1. Birinci Derece Tahkim Usulü⁸⁰

İlk derece tahkim (*Ordinary Arbitration*) yargılama süreci, davacı tarafın CAS'a yaptığı yazılı başvuru ile başlamaktadır.⁸¹ Tahkime başvuru yapıldıktan sonra taraflar geçici hukuki korumaların uygulanmasını isteyebilirler. Bunun üzerine, dava dosyası henüz hakem heyetine teslim edilmemiş ise ilgili birim başkanı, dosya teslim edilmiş ise hakem heyeti geçici hukuki koruma tedbirlerinin uygulanmasına karar verebilmektedir. Taraflardan birinin böyle bir ihtiyati tedbir talebinde bulunması halinde, karşı taraf 10 gün veya durumun gereğine göre tespit edilen daha kısa bir süre içinde dinlenmek üzere çağrıldıktan sonra sonra konuyla ilgili karar verilmektedir. Ancak, çok acil durumlarda karşı taraf daha sonra dinlenmek şartıyla ihtiyati tedbir kararı derhal vakit kaybetmeksizin verilebilmektedir.⁸²

Başvuru koşullarında herhangi bir eksiklik olmadığı kanaatine varan kalem (*Covert Office*), dava dilekçesini davalıya gönderir. Kalem, dava dilekçesiyle birlikte

73 CAS Usul Talimatı m.R54/II.

74 Erkiner, *C.A.S.*, s.50.

75 CAS Usul Talimatı m.R40.3.

76 CAS Usul Talimatı m.R41.

77 CAS Spor Tahkim Kodu m.S20; Simma, *a.g.m.*, s.24.

78 CAS Arabuluculuk Talimatı m.1; CAS Olimpik Oyunlar Talimatı m.1.

79 CAS Spor Tahkim Kodu m.R60.

80 CAS Usul Talimatı m.R38.

81 CAS Usul Talimatı m.R37.

82 Davalının vereceği cevap dilekçesinde; savunmanın kısa bir anlatımı, her türlü yetkisizlik iddiası ve her türlü karşı iddia bulunmalıdır. (CAS Usul Talimatı m.R39)

davalıdan, kendi inisiyatif çerçevesinde tanıyacağı süre içerisinde uyuşmazlığa uygulanacak hukuk, hakemlerin sayısı, CAS listesinden seçeceği hakem veya hakemlerin isimlerini bildirmesini ve cevap dilekçesini⁸³ vermesini ister. İşte, bu aşamada yukarıda ayrıntılı olarak açıklanan kurallar gereğince hakemlerin atamaları yapılmaktadır.⁸⁴

Hakemin veya hakem heyetinin yapacağı yargılama, yazılı ve sözlü olmak üzere birbirini takip eden iki aşamadan oluşmaktadır. Kural olarak uygulanan usul yazılı olsa da heyetin gerekli görmesi halinde sözlü usüle de başvurulmaktadır.⁸⁵ Hakem heyeti, tarafların da görüşünü aldıktan sonra, konu hakkında yeterince bilgilendirildiği kanısına varırsa duruşma yapılmasına gerek görmeyebilir.⁸⁶

Yazılı usul dava dilekçesi ile cevap dilekçesini, gerekli görülmesi durumunda ise replik dilekçesi ve düplik dilekçesini içermektedir. Taraflarca bu dört dilekçenin karşılıklı verilmesinden sonra, bir taraf karşı tarafın muvaffakati olmadan yeni bir istemde bulunamaz. Ayrıca, tarafların bu yazışmalarında iddialarını ve savunmalarını dayandırdıkları delillerini, dinletmek istedikleri tanıkların ve bilirkişilerin isimlerinin de sunmaları gerekmektedir. Karşılıklı yazışmaların bitmesi ile, tarafların anlaşmaları veya Hakem Heyetinin olağanüstü nedenlerden dolayı izin vermesi dışında tarafların yeni deliller sunmasına izin verilmemektedir.⁸⁷

Taraflar arasındaki yazışmaların tamamlanmasıyla hakem heyeti başkanı bir duruşma günü tespit etmektedir. Genel olarak sadece bir kere yapılan bu duruşmada hakemler, tarafları, tanıkları, bilirkişileri ve son söz davalıya ait olmak üzere tarafların iddia ve savunmaları dinlenmektedir. Duruşma, taraflar aksini kararlaştırmadıkları sürece gizli celse (*in camera*, kapalı oturum) şeklinde yapılır. Ayrıca, heyet duruşmada zabıt (*the minutes*) tutabilmektedir.⁸⁸

Duruşmada dinlenecek kişilerin yargılama dilleri olan İngilizce ve Fransızca dışındaki bir dille konuşmaları halinde bu kişi veya kişileri dinleten taraf tercüme masraflarına katlanmak zorundadır. Taraflar ayrıca dinlenmesini istediği tanık ve bilirkişilerin duruşmada hazır bulunmalarını sağlamakla ve bu kişilerin duruşmaya katılmaları nedeniyle yapmış oldukları giderleri karşılamakla yükümlüdür. Ancak, hakem heyetinin bu kişileri dinleme mecburiyeti bulunmamaktadır. Ayrıca, bilirkişinin, tanığın veya tercümanın dinlenmeleri sırasında hakem heyeti, yalan beyanda bulunulması halinde bu kişinin cezalandırılacağı uyarısını yapmaktadır. Sözlü duruşmadan sonra taraflar heyet talep etmediği sürece artık yazılı bir beyanda bulunamayacaklardır.⁸⁹

83 CAS Usul Talimatı m.R39.

84 CAS Usul Talimatı m.R44.

85 CAS Usul Talimatı m.R44.2.

86 CAS Usul Talimatı m.R44.1.

87 CAS Usul Talimatı m.R44.2.

88 CAS Usul Talimatı m.R44.2.

89 CAS Usul Talimatı m.R48.

2. Temyiz Tahkim Usülü⁹⁰

Temyiz tahkimi (*Appeals Arbitration*) yargılama süreci, davacı tarafın CAS'a yaptığı yazılı başvuru ile başlamaktadır.⁹¹

Kararı temyiz edilen bir spor federasyonunun veya spor teşkilatının tüzüğünde CAS Temyiz tahkimine başvurulmasına ilişkin bir düzenlemenin bulunmaması veya taraflar arasındaki tahkim sözleşmesinde temyiz süresine ilişkin herhangi bir hükmün bulunmaması halinde temyiz süresi kararın tebliğinden itibaren 21 gündür. Her ne kadar CAS'a temyiz başvuru süreleri birer hak düşürücü süre olduğu kabul edilmekte ise de süresinde yapılmayan bir başvuruyu CAS ilgili Birim Başkanı, tarafların görüşünü aldıktan sonra işleme koyabilmektedir.⁹²

Temyiz talebinde bulunan davacı, temyiz süresinin sona ermesini takip eden 10 gün içerisinde olayları anlatan, temyize dayanak oluşturan hukuki gerekçeleri gösterilen, bütün delillerini kapsayan ve dinlenmesini istediği tanıkların, bilirkişilerin isimlerini içeren gerekçeli temyiz dilekçesini CAS'a sunmak zorundadır. Davacının sunacağı bu dilekçe, temyiz başvuru dilekçesini tamamlayıcı niteliktedir. Öte yandan, dilekçenin verilmemesi durumunda ise davacının temyizden vazgeçmiş olduğu sayılacaktır.⁹³

İlk derece tahkim yargılamasında olduğu gibi, temyiz tahkim yargılamasında da başvuru yapıldıktan sonra taraflar geçici hukuki korumaların uygulanmasını isteyebilirler. Şöyleki, gerekçeli temyiz dilekçesinin kalem (*Court Office*) tarafından davalıya gönderilmesiyle, bu aşamada birim başkanı hakem heyetinin oluşturulmasıyla ilgili işlemleri yapmaya başlamakta ve dava dosyası henüz hakem heyetine teslim edilmemiş ise ilgili birim başkanı, dosya teslim edilmiş ise hakem heyeti, geçici hukuki koruma tedbirlerinin uygulanmasına karar verebilmektedir. Taraflardan birinin böyle bir ihtiyati tedbir talebinde bulunması halinde, karşı taraf 10 gün veya durumun gereğine göre tespit edilen daha kısa bir süre içinde dinlenmek üzere çağrıldıktan sonra sonra konuyla ilgili karar verilmektedir. Ancak, çok acil durumlarda karşı taraf daha sonra dinlenmek şartıyla ihtiyati tedbir kararı derhal vakit kaybetmeksizin verilebilmektedir.⁹⁴

Gerekçeli temyiz dilekçesinin davalı tarafından tebliğ edilmesiyle tebliği izleyen 20 gün içerisinde davalı CAS'a savunmalarını, yetkisizlik iddialarını, karşı dava talebini, bütün delillerini, dinletmek istediği tanıkların ve bilirkişilerin isimlerini içeren cevap dilekçesini sunmak zorundadır. Kendisine verilen süre içinde bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen davalıya karşı yargılama sürdürülerek, bir karar

90 CAS Usul Talimatı m.R 49.

91 CAS Usul Talimatı m.R51; Krahe, **a.g.m.**, s.100.

92 CAS Usul Talimatı m.R37.

93 CAS Usul Talimatı m.R55.

94 CAS Usul Talimatı m.R53.

verilmektedir.⁹⁵ Öte yandan, davalı, davacının gerekçeli dilekçesini tebliğ ettikten 10 gün içerisinde hakemini seçip bildirmekle yükümlüdür. Bu süre içerisinde hakem seçiminin yapılmaması halinde ise birim başkanı, davalı yerine seçim yapmak zorunda kalacaktır.⁹⁶

Davacının gerekçeli temyiz dilekçesi ve davalının cevap dilekçelerinin sunulmasıyla taraflar yeni taleplerde bulunamayacakları gibi, savunmalarına ilaveler yapamazlar, yeni deliller ileri süremezler, yeni belgeler ibraz edemezler.⁹⁷

Diğer taraftan, temyiz tahkim yargılamasında, ilk derece tahkim yargılamasında olduğu gibi replik ve düplik dilekçeleri bulunmamaktadır. Bunun temelinde ise davanın CAS'a gelmeden önce bir Spor kuruluşunun idari ve yargı organlarından geçerek karar verilmiş olması ve bu karar verinceye kadar taraflar arasında birçok yazışmanın yapılmış olması yatmaktadır. Bu bakımdan CAS, temyiz yargılamasında birinci derece tahkim yargılamasına göre daha az yazılı usule ihtiyaç duymuştur.⁹⁸

Taraflar arasındaki yazışmaların tamamlanmasıyla hakem heyeti başkanı bir duruşma günü tespit etmektedir. Genel olarak sadece bir kere yapılan bu duruşmada hakemler, tarafları, tanıkları, bilirkişileri ve son söz davalıya ait olmak üzere tarafların iddia ve savunmaları dinlenmektedir. Duruşma, taraflar aksini kararlaştırmadıkları sürece gizli celse (*in camera*, kapalı oturum) şeklinde yapılır. Ayrıca, heyet duruşmada zabıt (*the minutes*) tutabilmektedir.⁹⁹

Duruşmada dinlenecek kişilerin yargılama dilleri olan İngilizce ve Fransızca dışındaki bir dille konuşmaları halinde bu kişi veya kişileri dinleten taraf tercüme masraflarına katlanmak zorundadır. Taraflar ayrıca dinlenmesini istediği tanık ve bilirkişilerin duruşmada hazır bulunmalarını sağlamakla ve bu kişilerin duruşmaya katılmaları nedeniyle yapmış oldukları giderleri karşılamakla yükümlüdür. Ancak, hakem heyetinin bu kişileri dinleme mecburiyeti bulunmamaktadır. Ayrıca, bilirkişinin, tanığın veya tercümanın dinlenmeleri sırasında Hakem Heyeti, yalan beyanda bulunulması halinde bu kişinin cezalandırılacağı uyarısını yapmaktadır. Sözlü duruşmadan sonra taraflar Heyet talep etmediği sürece artık yazılı bir beyanda bulunamayacaklardır.¹⁰⁰

C.Uygulanacak Hukukun Belirlenmesi

CAS tahkim yargılamalarında uyuşmazlıklara hangi ülkenin hukunun uygulanacağı hususu büyük önem taşımaktadır. CAS tahkiminde taraflar aralarındaki uyuş-

95 CAS Usul Talimatı m.R56.

96 CAS Usul Talimatı m.R56.

97 CAS Usul Talimatı m.R44.2, R57.

98 CAS Usul Talimatı m.R44.2, R57.

99 CAS Usul Talimatı m.R45, R58.

100CAS Usul Talimatı m.R45.

mazlığa uygulanacak hukuku kendileri tespit edebilmektedirler. Taraflar, bu seçimi aralarındaki tahkim sözleşmesinde veya tahkim şartı içeren bir sözleşmede belirleyebilmektedirler.¹⁰¹

Bu konuda taraflarca bir seçimin bulunmaması halinde uygulanacak hukukun tespiti ilk derece ve temyiz yargılamasında farklı şekillerde düzenlenmiştir. İlk derece yargılamasında tarafların uyuşmazlığa uygulanacak hukuku belirlememiş olmaları halinde, uyuşmazlık hakem heyeti tarafından İsviçre hukukuna göre karara bağlanır. Ayrıca, taraflar hakem heyetini uyuşmazlık hakkında hakkaniyete göre (*ex aequo et bono*) karar verilmesi konusunda serbestlik tanıyabilmektedirler.¹⁰²

Temyiz yargılamasında ise taraflar uyuşmazlığa uygulanacak hukuku belirlememişlerse, hakem heyeti kararı temyiz edilen federasyon, dernek veya diğer spor kuruluşunun merkezinin bulunduğu ülke hukukunu veya uygulanmasının uygun olacağına karar verdiği hukuk kurallarını uygulayarak karar verir.¹⁰³

D. Diğer Hizmetler

1. Uzlaştırma¹⁰⁴

CAS, uyuşmazlıkların çözümünü her zaman bir yargı kararına dayandırma zorunluluğu bulunmamakta olup, CAS uyuşmazlığın taraflarını tahkim yargılaması yerine öncelikle uzlaştırmaya (*conciliation*) yönlendirmektedir. Bu sebeple CAS tahkim yargılamasının her aşamasında uyuşmazlığın uzlaştırma yöntemi ile çözülmesi için girişimlerde bulunabilir. Bu yöntem ile ilk derece tahkim yargılamasında; taraflar arasındaki uyuşmazlık dava dosyası hakem heyetine teslim edilmeden önce veya dosya hakem heyetine teslim edildikten sonra uyuşmazlığın uzlaştırma yoluyla çözülmesi her zaman için mümkündür. Tarafların uzlaştırma yöntemiyle anlaşmaya varmaları durumunda anlaşma sonucu ortaya çıkan sonuç tarafların rızalarının olması koşuluyla hakem kararı şeklinde düzenlenebilmektedir.¹⁰⁵

2. Arbuluculuk¹⁰⁶

CAS'ın çok önemli diğer bir hizmeti ise, ilk derece tahkim yargılamasına tabi olan uyuşmazlıkların çözümünü arbuluculuk (*mediation*) yöntemiyle sağlamaktır. Arbuluculuk yöntemi ICAS tarafından belirlenen özel kurullarla (*CAS Arbuluculuk Talimatı, CAS Mediation Rules*)¹⁰⁷ düzenlenmiştir. Bu uyuşmazlık çözüm

101 CAS Usul Talimatı m. R58.

102 Bknz.98.dpn.

103 CAS Usul Talimatı m.R42.

104 Ayrıntılı bilgi için bkz.: Blackshaw, **a.g.m.**,s.70-77; Reeb, **Role Of the CAS**, s.234 vd.

105 Bu kurullar için bkz.: (çevrimiçi, <http://www.tas-cas.org/en/mediation.asp/4-3-273-1036-4-1-1/6-0-1036-3-0-1/5-0-1079-7-1-1/>, 11.03.2009)

106 Blackshaw, **a.g.m.**,s.70-71; CAS Arbuluculuk Talimatı m.1.

107 Sözleşmelere eklenecek arbuluculuk şartı örneği, CAS Spor Tahkim Kodunun Standart Hükümler başlığının Ek 1 Bölümünün m.3.1'inde şu şekilde gösterilmiştir: "İş bu sözleşmeden veya sözleşmeye sonradan eklenen maddelerden doğan veya bunlarla ilgili olan her türlü

yoluyla, taraflar aralarında bir arabulucu yardımıyla uyuşmazlığın çözülmesini kararlaştırmakta ve iyi niyetle müzakereler yaparak resmi ancak bağlayıcı nitelikte olmayan bir çözüme ulaşmayı hedeflemektedirler.¹⁰⁸

CAS arabuluculuğu, aynı zamanda zorunluluğu ve şekil şartı olmayan bir usüldür. Bu yönetime başvurulabilmesinin öncelikle şartı; uyuşmazlığın tarafları arasında bir arabuluculuk sözleşmesinin olması¹⁰⁹ ve uyuşmazlığın ilk derece tahkim yargılamasına tabi olması zorunluluğudur. Diğer bir deyişle temyiz yargılamasına tabi olan spor federasyonları veya spor kuruluşları tarafından verilen disiplin kararlarının, arabuluculuk yoluyla çözülmesi mümkün değildir.¹¹⁰

Arabuluculuk yönteminde gizlilik esastır. Bu sebepten ötürü arabuluculuğa katılan bütün kişiler üçüncü kişilere aksi yasalarda öngörülmedikçe görüşmeler hakkında bilgi veremedikleri gibi tarafların herhangi birinden bilgi alan arabulucu, bu bilgiyi diğer tarafa ancak ilgili tarafın izin vermesiyle açıklayabilmektedir.¹¹¹

Arabulucunun; uyuşmazlığa konu olan noktaları tespit etmek, tarafların uyuşmazlık hakkında iyiniyetle görüşmelerde bulunmalarını sağlamak ve çözüm önerileri geliştirmek gibi görevleri bulunmaktadır. Bununla birlikte arabulucu, taraflara bir çözümü zorla kabul ettiremez.¹¹² Arabulucular ileride tahkimde veya adli yargıda tanıklık yapmaya, beyanda bulunmaya zorlanamazlar.¹¹³

Arabuluculuk yöntemiyle uyuşmazlığın çözülmesi yönteminde CAS Arabuluculuk Talimatınca düzenlenmiş olan usul hükümleri aksi kararlaştırılmadığı sürece uygulanacağı gibi, taraflar uygulanacak usulü kendileri de belirleyebilmektedir.¹¹⁴ Ancak, tarafların usul konusunda anlaşamamaları halinde arabulucu bizzat kendisi uygulanacak usulü belirleyecektir. Ayrıca, arabulucu tarafların uyuşmazlığın çözümünde gerekli ve uygun bulunduğu bazı yöntemleri de uygulayabilir.¹¹⁵

3. Görüş Bildirme

CAS tarafından sunulan son hizmet ise, tavsiye niteliğinde görüş bildirmektir. IOC, Milletlerarası Federasyonlar, Milli Olimpiyat Komiteleri, Dünya Anti-Doping Ajansı (*World Anti-Doping Agency, WADA*), IOC tarafından tanınan spor birlikleri ve Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komiteleri (*Organising Commit-*

---

uyuşmazlık hakkındaki çelişme, yorum, infaz, sözleşmenin ihlali ve son bulması gibi hususlar ve aynı zamanda sözleşme dışı talepler, CAS'ın Arabuluculuk Talimatı uyarınca CAS'a sunulacaktır. Arabuluculuk usulünün tahkim dili ..... olacaktır."

108 Blackshaw, **a.g.m.**,s.71; CAS Arabuluculuk Talimatı m.1/2.

109 Blackshaw, **a.g.m.**,s.73; CAS Arabuluculuk Talimatı m.10.

110 Blackshaw, **a.g.m.**,s.73; CAS Arabuluculuk Talimatı m.9.

111 Blackshaw, **a.g.m.**,s.73; CAS Arabuluculuk Talimatı m.10.

112 Blackshaw, **a.g.m.**,s.72-73; CAS Arabuluculuk Talimatı m.3.

113 Blackshaw, **a.g.m.**,s.72-73 CAS Arabuluculuk Talimatı m.8.

114 Blackshaw, **a.g.m.**, s.77-78; CAS Spor Tahkim Kodu m.R60.

115 CAS Spor Tahkim Kodu m.R61.

tee for the Olympic Games, OCOG) sporun uygulanmasını ve geliştirilmesini ilgilendiren tüm hukuki konularda veya spora ait her türlü faaliyet hakkında *CAS*'dan tavsiye kararı almak için başvurabilmektedirler.¹¹⁶

Tavsiye kararı talebi, bu kararı verecek olan Heyeti aydınlatacak her türlü belgenin teslim edilmesi ile birlikte *CAS*'a yöneltilmektedir. *CAS*'a yapılan bu başvuru üzerine, *CAS* Başkanı görüş bildirmeye uygun olup olmadığını inceler. *CAS* Başkanı başvurunun görüş bildirmeye uygun olduğu kanaatine varırsa, *CAS* Hakem listesinden bir veya üç hakemlik bir heyet oluşturarak bu heyetin Başkanını belirler. Ardından, *CAS* Başkanı sorulan soruları Heyete teslim eder.¹¹⁷ *CAS* bu şekilde oluşturulan Heyet aracılığıyla konuyu inceler ve gerekli duyarlsa ilave bilgiler talep edebilir. Heyet tarafından verilen tavsiye kararı görüş talebinde bulunan tarafın muvaffakati alındıktan sonra yayınlanır. Ancak, *CAS*'ın vermiş olduğu bu tavsiye kararı hiçbir şekilde bir tahkim kararı (hakem kararı) niteliği taşımadığı gibi bu kararın herhangi bir bağlayıcı niteliği de bulunmamaktadır.¹¹⁸

4. Ad Hoc Tahkim

CAS Ad Hoc (geçici) Tahkim Birimi (*The Ad Hoc Division of the CAS*) olimpiik oyunlar¹¹⁹ ve milletlerarası spor organizasyonları süresince sadece bu oyunlar ve organizasyonlarla ilgili uyuşmazlıkları çözümlenmek amacıyla *ICAS* tarafından kurulmuş özel, geçici bir spor tahkim mahkemesi yargı organıdır.¹²⁰

CAS Ad Hoc Tahkim Birimi olimpiik oyunların düzenlendiği yerlerde uyuşmazlıkları 24 saat içinde kendine özgü kurallarla basit, esnek bir yöntemle ücretsiz olarak çözmekle görevlidir. *Ad Hoc* Tahkim yargılaması sonunda verilen kararlar kesin ve bağlayıcıdır. Bu sebeple, bu kararlara karşı temyiz veya itiraz yoluna başvurulamamakta ve kararlar nitelikleri gereğince vakit kaybetmeksizin icra edilmektedir. Öte yandan, bu geçici mahkemelerin görev süresi ve yetkisi oyunların tamamlanmasıyla sona ermektedir.¹²¹

CAS Ad Hoc Tahkim Birimi ilk olarak 1996 yılında *Atlanta* Olimpiyat Oyunlarında kurularak denenmiş, bu oyunlarda *Ad Hoc* Tahkim Biriminin başarılı bulunması üzerine;

- 1998 yılında *Nagano'da* düzenlenen Kış Olimpiyat Oyunlarında ve *Kuala*

116 Blackshaw, a.g.m., s.78; *CAS Spor Tahkim Kodu* m.R62.

117 Olimpiik Anlaşma'nın 74.maddesi gereğince; "Olimpiik oyunlar nedeniyle veya bunlarla ilgili olarak ortaya çıkan tüm uyuşmazlıklar Spor Tahkim Kuralları çerçevesinde sadece Spor Tahkim Mahkemesine sunulur."

118 Gabrielle Kaufmann- Kohler, "Arbitration at the Olympics Issues of the Fast-Track Dispute Resolution and Sports Law", **Kluwer Law International**, Lahey, 2001; Mc Laren, **A New Order**, s.9.vd.

119 Mc Laren, **A New Order**, s.10.

120 Gabrielle Kaufmann- Kohler, "Arbitration at the Olympics Issues of the Fast-Track Dispute Resolution and Sports Law", **Kluwer Law International**, Lahey, 2001; Mc Laren, **A New Order**, s.9.vd.

121 Mc Laren, **A New Order**, s.10.

Lumpur'da düzenlenen *Commonwealth* oyunlarında,

- 2000 yılında Avrupa Futbol Birliği (UEFA) tarafından Belçika ve Hollanda'da düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonasında, *Sidney Olimpiyat Oyunları'nda*,
- 2002 yılında *Salt Lake City* Kış Olimpiyat Oyunlarında, *Manchester'da* düzenlenen *Commonwealth* oyunlarında ve Güney Kore'de ve Japonya'da düzenlenen Dünya Futbol Şampiyonasında,
- 2004 yılında Atina Olimpiyat Oyunlarında ve Portekizde düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonasında,
- 2006 yılında Torino Kış Olimpiyat Oyunlarında ve Almanya'da düzenlenen Dünya Futbol Şampiyonasında,
- 2008 yılında Pekin Olimpiyat Oyunlarında, İsviçre ve Avusturya'da düzenlenen Avrupa Futbol Şampiyonasında,

bu oyunlar devam ettiği süre boyunca görev yapmışlardır.¹²²

Yukarıda belirtilen bu spor organizasyonlarının her biri için ayrı ayrı kurulan bu geçici mahkemelerin; oluşumu, çalışma esasları ve mahkemelerde uygulanacak usul, CAS Spor Tahkim Kodu içerisinde yer alan “*Olimpik Oyunlar Talimatına*” (*Arbitration Rules for the Olympic Games*) göre belirlenmektedir. Ayrıca, uygulamada bazı oyunlar için Olimpik Oyunlar Talimatının tamamlayıcısı niteliğinde özel olarak kurallar da oluşturulmaktadır.¹²³

E. Karar¹²⁴

CAS yargılaması sonucunda verilen karar, çoğunlukla alınır. Çoğunluğun bulunmaması halinde diğer bir deyişle, hakemlerin farklı görüşlerde olmaları nedeniyle ortak bir karar verememeleri durumunda, heyet başkanı tarafından karar verilmektedir. İlk derece yargılamasının tek hakemle yapıldığı durumlarda hakem bizzat kendisi uyuşmazlık hakkında karar vermektedir.¹²⁵

Karar gerekçeli olarak yazılı şekilde verilir. Ayrıca, verilen karar taraflar aksini kararlaştımadıkları sürece tarih verilerek imzalanır. Ancak, karar imzalanmadan önce CAS genel sekreterine gönderilerek kararın yazılışında şekil yönünden

122 Kane, **a.g.m.**, s. 620; Lewis, Taylor, **a.g.m.**, s. 279; Oschütz, **a.g.m.**, s. 676- 677.

123 *Manchester'da* düzenlenen *commonwealth* oyunları için *Arbitration Rules for the XVII Commonwealth Games in Manchester*; *Salt Lake City'de* düzenlenen Kış Olimpiyat Oyunları için *Arbitration Rules for the XIX Olympic Winter Games in Salt Lake City* adı altında sadece bu spor organizasyonlarına özgü tahkim kuralları belirlenmiştir.

124 Günümüzde dünyada CAS'a yapılan başvuru sayısındaki hızlı artışa paralel olarak ülkemizi ilgilendiren spor hukuku uyuşmazlıkları için de CAS'a yapılan başvurular günden güne artmaktadır. Örneğin; 10/09/2002 karar tarihli Ülkerspor-Euroleague davası, 10/03/2003 karar tarihli Beşiktaş-FIFA- FC Freiburg davası, 05/11/2003 karar tarihli Ariel Ortega-Fenerbahçe-FIFA davası, 24/04/2007 karar tarihli Galatasaray-Frank Ribery-Olimpik Marsilya davası Türk Sporunu ilgilendiren davalardan bazılarıdır. Yayınlanmış tüm CAS kararlarının İngilizce ve Fransızca tüm metinleri için bkz.: (çevrimiçi, <http://jurisprudence.tas-cas.org/sites/search/advanced.aspx>, 20.02.2009)

125 CAS Usul Talimatı m. R46, R59.

herhangi bir yanlışlığın olup olmadığı incelenir ve aynı zamanda CAS sekreteri CAS'ın bazı temel prensiplerine aykırılıklar tespit etmesi halinde hakem heyetini bu konuda uyarabilir. CAS Kalemi tarafından taraflara yazılı olarak tebliğ edilen kararlar kesin olup, icra edilebilir niteliktedir.¹²⁶

CAS düzenlemelerinde CAS tarafından ne tür kararlar verilebileceğine ilişkin açık bir hüküm bulunmamaktadır. CAS uygulamasında yargılama sonucu verilen kararların;

- tazminata hükmetme,
- spor federasyonu veya spor kuruluşu tarafından verilen kararın iptali,
- temyiz edilen kararın değiştirilmesi,
- spor federasyonu veya spor kuruluşu tarafından verilen kararın yeniden görüşülmesi için geri gönderme,
- verilen cezayı kaldırma, azaltma veya artırma,
- ihtiyati tedbir kararı niteliğinde olarak spor federasyonu veya spor kuruluşu tarafından verilen kararların icrasını durdurma şeklinde olduğu görülmektedir.¹²⁷

Öte yandan, temyiz yargılamasında kararın ilk dava dilekçesinin verildiği tarihten itibaren dört ay içerisinde karara bağlanması gerekmektedir. Ancak, ilk derece yargılamasında kararın hangi süre içerisinde verilmesi gerektiğini gösteren bir hüküm bulunmamaktadır.¹²⁸

İlk derece yargılaması sonucunda verilen karar, niteliği gereği açıklanması gerekmedikçe veya taraflar aksi yönde bir anlaşma yapmadıkları sürece gizlilik prensibi gereğince kamuya açıklanamamaktadır. Diğer taraftan, temyiz yargılaması sonucunda verilen karar, taraflarca aksi kararlaştırılmadığı sürece, CAS tarafından açıklanabilmektedir.¹²⁹

İsviçre'de bulunan bütün tahkim heyetlerinin İsviçre Federal Mahkemesi'nin denetimine tabi olması nedeniyle CAS da İsviçre Federal Mahkemesi'nin denetimine tabidir. 1987 tarihli İsviçre Federal Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu'nun (*Switzerland's Federal Code On Private International Law*) 190. maddesi gereğince¹³⁰, yetkisizlik, savunma haklarının sınırlanması, talep edilen birşey hakkında

126CAS Usul Talimatı m. R46, R59.

127Lewis, Taylor, **a.g.m.**, s.283.

128CAS Usul Talimatı m. R46, R59.

129CAS Usul Talimatı m. R46, R59.

130 18.11.1987 tarihli İsviçre Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu'nun (*Switzerland's Federal Code On Private International Law*) 190.maddesine göre; " Tahkim yargılaması sonucu verilen hakem kararları, kararın taraflara tebliğinden itibaren kesinlik kazanır. Ancak; Hakemin veya hakem heyetinin usulüne uygun olmayan şekilde tespit edilmiş olunması, Tahkim Mahkemesinin kendisini, haksız şekilde yetkili veya yetkisiz bulmuş olması, Tahkim Mahkemesinin kendisinden talep edilenin dışında veya taleplerden birisi hakkında karar verilmemiş olması, Taraflar arasındaki eşitliğe veya tarafların savunma haklarına saygı gösterilmemiş olunması,

karar vermeme, talep edilmeyen birşeye hükmetme, hakem heyetlerinin gerektiği şekilde oluşturulmaması, kamu düzenine aykırı karar verilmesi gibi çok istisnai bazı durumlarda CAS kararlarına karşı, bu kararların tebliğ edilmesinden 30 gün içerisinde İsviçre Federal Mahkemesi'ne temyiz başvurusunda bulunulabilmektedir. Ayrıca, İsviçre'de ikametgahı (*domicile*), mutad meskeni (*habitual residence*) veya ticari işletmesi (*business establishment*) bulunmayan taraflar daha önce yapmış oldukları bir anlaşma ile hakem kararlarının İsviçre Federal Mahkemesi'nin denetimine tabi olmayacağını kararlaştırabilirler.¹³¹

Öte yandan, CAS tarafından verilen kararların anlaşılabilmesi, eksik olması, kararlarda çelişkili ifadelerin kullanılması, yazım veya hesap hatalarının bulunması durumlarında taraflar kararın yorumlanması için CAS'a başvurabilmektedirler.¹³²

F. CAS Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi

Türk hukukunda hakem kararlarının tanınması ve tenfizi belli koşullara bağlanmıştır. Öncelikle, bir hakem kararının Türkiye'de tanınması ve tenfizinin ön koşulu bu kararın tabi olduğu yer veya verildiği yer hukukuna göre kesinleşmiş, icra kabiliyeti kazanmış olması veya kararın taraflar için bağlayıcı (*binding*) nitelikte olması gerekliliğidir.¹³³ Diğer bir deyişle, hakem kararlarının bağlayıcı olması, o kararın tanınması ve tenfizi için yeterli kabul edilmekte, ayrıca ilgili devlet hukukuna göre kesinleşmiş ve icra kabiliyeti kazanmış olması şartı aranmamaktadır.¹³⁴ Bu ön şartı taşıyan kararın aynı zamanda şu şartlara sahip olması gerekmektedir:¹³⁵

- a) Yabancı hakem kararı taraflar arasında bir tahkim sözleşmesine veya esas sözleşmeye konulmuş bir tahkim şartına dayanmalıdır.
- b) Hakem kararı genel ahlak ve kamu düzenine aykırı olmamalıdır.
- c) Hakem kararına konu olan uyuşmazlığın Türk kanunlarına göre hakem yolu ile çözümü mümkün olmalıdır.
- d) Tarafların hakem önünde usulüne göre temsil edilmiş olmaları veya temsil edilmemiş olmakla beraber yapılan işlemleri sonradan açıkça kabul etmiş olmaları gerekmektedir.
- e) Tahkim sözleşmesinin ve şartının tabi olduğu hukuka göre geçerli olması gerekmektedir.

Hakem kararının İsviçre kamu düzenine aykırı olması, Hallerinde hakem kararı temyiz edilebilir. Yukarıda a ve b bentlerinde yazılı nedenlere dayanılarak ara karar niteliğindeki hakem kararları da temyiz edilebilir. Temyiz süresi tebliğ tarihinden itibaren işlemeye başlar."

131 CAS Usul Talimatı m. R46, R59.

132 CAS Usul Talimatı m.R63.

133 MÖHUK m.60.

134 Çelikel, **a.g.e.**, s.649.

135 MÖHUK m.62.

- f) Hakkında tenfiz kararı istenen tarafın iddia ve savunma hakkından mahrum bırakılmamış olması ve hakem seçiminden usulen haberdar edilmiş olması olması gerekmektedir.
- g) Hakemlerin seçimi ve karar verirken uyguladıkları usul, tarafların serbest iradeleri ile belirlemiş oldukları hukuka uygun olmalıdır.
- h) Hakem kararı, hakem sözleşmesi veya şartında yer alan konulara ait olmalıdır.

Yukarıda belirtilen şartların tümünü taşıyan CAS hakem kararlarının Türk hukukuna göre tanınması ve tenfizi mümkün olmaktadır. Bu sebeple CAS hakem kararlarının tanınması ve tenfizinin mümkün olabilmesi, hakem kararının hangi birim tarafından verilmiş olması ile de yakından ilişkilidir. Şöyle ki, CAS hakem kararının Birinci Derece Tahkim Birimi tarafından verilen bir karar olması halinde (özel hukuka ilişkin spor uyuşmazlıklarına ilişkin karar) ve kanunun yukarıda belirtilen tüm şartlarına sahip olması durumunda tanınması ve tenfizi mümkün olacaktır¹³⁶.

CAS Temyiz Birimi tarafından verilen kararların (bir spor kuruluşunca verilen ve temyiz edilmiş karar hakkında verilen karar) tanınması ve tenfizi bu kararın ilgilileri tarafından yerine getirilmemesi durumunda söz konusu olmaktadır. Öte yandan, zaten statüsünü kaybetmek istemeyen federasyonun veya kulübün kararın gereklerini yerine getirmekten başka çaresi de bulunmamaktadır. Ancak, buna rağmen bu kararların tanınması ve tenfizinin istenmesi halinde, ilgililerin ciddi sıkıntılarla karşılaşılacağı görülmektedir. Şöyleki, bu birim tarafından verilen CAS hakem kararları MÖHUK'un 61 maddesinin c bendinde belirtilen "*Hakem kararına konu olan uyuşmazlığın Türk kanunlarına göre hakem yolu ile çözümü mümkün olması*" koşuluna sahip değildir. Bu uyuşmazlıkların çözümlenmesi için taraflar TFF veya GSGM Tahkim Kurullarına başvurabilmekte iseler de bu tahkim kurullarına yapılan başvurular mecburi tahkime tabidir.¹³⁷ Ancak, Türk hukukunda tahkime elverişliliğin ölçütü, tarafların uyuşmazlık konusu üzerinde serbestçe tasarruf etmelerine (ihtiyari tahkim) bağlıdır. Diğer bir deyişle, tarafların uyuşmazlığı çözümlmek için serbestçe anlaşma yapabilmeleri ve bu anlaşmanın mahkeme kararına gerek olmadan geçerli sayılabilmesi gerekmektedir.¹³⁸ Bu sebeplerden ötürü, CAS Tahkim Birimi tarafından verilen kararların Türkiye'de tanınması ve tenfizi mümkün gözükmemektedir.

Öte yandan, CAS hakem kararlarının Türkiye'nin de imzasının bulunduğu *New York Sözleşmesi* kapsamında tanınması ve tenfizi ilk bakışta mümkün görünse de Türkiye'nin Sözleşmeye koyduğu iki çekince ile tanıma ve tenfiz kapsamındaki alanlar daraltılmıştır. Bu çekinceler ile hakem kararının tanınması ve tenfizi,

136 Erten, a.g.e., s.247.

137 Erten, a.g.e., s.248.

138 Banu Şit, **Kurumsal Tahkim ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi**, Ankara, 2005, s.217.

öncelikle kararın Sözleşmeye taraf bir ülkede verilmiş olması¹³⁹ ve kararın Türk hukukuna göre ticari nitelikteki bir uyuşmazlığa ilişkin olması şartlarına bağlanmıştır. Bu nedenle, sözleşmeye göre sadece ticari nitelikteki spor hukuku uyuşmazlıklarına (sponsorluk sözleşmeleri, yayın sözleşmeleri vb.) ilişkin CAS hakem kararlarının tanınması ve tenfizi mümkün olacaktır.

SONUÇ

Günümüzde hızla evrenselleşen spor; dev bir sektör haline gelerek günlük yaşamın vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Bu sebeple, sporun öznelere arasında çıkabilecek uyuşmazlıkları kendine özgü kurallarla çözüme kavuşturan, spordaki hukuki düzenlemeleri sistematik bir şekilde inceleyen bir hukuk disiplini olan “spor hukuku” kendiğinden oluşmuştur.

Spor hukuku kapsamında çıkan uyuşmazlıklar, devletlerin yargı organlarınınca çözümlenebileceği gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yollarıyla ve tahkim yoluyla da çözümlenebilmektedir. Alternatif uyuşmazlık çözüm yolları dışında özellikle tahkim, sağladığı avantajlar ile spor hukukunda gerek Türkiye’de gerekse milletlerarası alanda en çok tercih edilen uyuşmazlık çözüm yolu haline gelmiştir. Bunun sonucunda tüm dünyada kabul gören bir spor tahkim mahkemesinin oluşturulması zorunluluğu ortaya çıkmış; böylelikle spor hukuku uyuşmazlıklarının en kısa süre içerisinde çözmeye tek yetkili, bağımsız ve kararları bağlayıcı bir yargı kurumu olan “*Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi*” (*Court of Arbitration for Sport, CAS*) oluşturulmuştur.

CAS, kendi içinde oluşturduğu hakem heyetleri ile, öncelikle dopinge ilişkin olmak üzere, tüm spor hukuku uyuşmazlıklarını, spora özgü nitelikteki usul kuralları çerçevesinde, tahkim ve arabuluculuk yöntemlerini kullanarak çözüme bağlamakla ve uzun vadede milli, milletlerarası spor federasyonları ve spor kuruluşlarının usule ilişkin kuralları arasındaki uyumu sağlamakla görevlendirilmiştir. CAS bu fonksiyonlarını yapısal olarak, yargılamayı yapan birimleri olan İlk Derece Tahkim Birimi ile Temyiz Tahkim Birimi ve CAS’ın ekonomik-yönetimsel ihtiyaçlarını karşılayan ICAS ile yerine getirmektedir. Böylelikle, spor hukuku uyuşmazlıkları CAS’ın kendine has usulleriyle çözümlenmektedir.

Ancak, CAS hakem kararlarının ülkemizde tanınması ve tenfizinde birtakım sıkıntılarla karşılaşmaktadır. Bu sebeple CAS hakem kararlarının tanınması ve tenfizinin mümkün olabilmesi, hakem kararının hangi birim tarafından verilmiş olması ile de yakından ilişkilidir. Şöyle ki, CAS hakem kararının Birinci Derece Tahkim Birimi tarafından verilen bir karar olması halinde (özel hukuka ilişkin spor uyuşmazlıklarına ilişkin karar) ve MÖHUK’ta belirtilen tüm şartlarına sahip olması durumunda tanınması ve tenfizi mümkün olacaktır. Ancak, CAS Tahkim

139 Daha önce de belirtildiği üzere CAS’ın merkezi İsviçre’nin Lozan şehrinde yer almaktadır. Aynı zamanda İsviçre de “1959 tarihli Yabancı Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkındaki New York Sözleşmesine” taraftır.

Birimi tarafından verilen kararların Türkiye’de tanınması ve tenfizi mümkün gözükmemektedir.

Öte yandan, CAS hakem kararlarının Türkiye’nin de imzasının bulunduğu *New York* Sözleşmesi kapsamında tanınması ve tenfizi ilk bakışta mümkün görünse de Türkiye’nin Sözleşmeye koyduğu iki çekince ile (karşılıklılık ve ticari nitelikte uyuşmazlıklar) tanıma ve tenfiz kapsamındaki alanlar daraltılmıştır. Bu nedenle, Sözleşmeye konulan çekinceler gereğince ancak ticari nitelikteki spor hukuku uyuşmazlıklarına ilişkin CAS hakem kararlarının tanınması ve tenfizi mümkün olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Lewis, J.Taylor, **Sport: Law and Practice**, London, 2003.
- Anthony Polvino, “Arbitration as Preventative Medicine for Olympic Ailments: The International Olympic Committee's Court of Arbitration for Sport and the Future for the Settlement of International Sporting Disputes”, **Emory International Law Review**, 8. C., 1.S., 1994.
- Banu Şit, **Kurumsal Tahkim ve Hakem Kararlarının Tanınması ve Tenfizi**, Ankara, 2005.
- Bruno Simma, “The Court Of Arbitration for Sport”, **The Court of Arbitration for Sport 1984-2004**, Ed.:Ian Blackshaw, Robert Siekmann, Janwielllem Soek, Lahey, 2006.
- Craig Moore, **Sports Law and Litigation**, Welwyn Garden City, 2000.
- Christian Kraehe, “ The Appeals Procudure Before the CAS”, **The Court of Arbitration for Sport**, Ed.: Ian Blackshaw, Robert Siekmann, Janwillem Soek, Lahey, 2006.
- Darren Kane, “Twenty Years On: An Evaluation of the CAS”, **Melbourne Journal Of International Law**, 4.C., 2003.
- Dominique Hahn, “Presentation of CAS Judicial Practice”, **Law and Sport, International Conference Court of Arbitration for Sport**, 1993.
- Eric T. Gilson, “Exploring the Court of Arbitration for Sport”, **Law Library Journal**, 98.C., New Jersey, 2006.
- Erkan Küçükgüngör, “Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim”, **AÜHFD**, 2.S., 53.C., 2004. (**Milletlerarası Tahkim**).
- Frank Oschütz, “Harmonization of Anti Doping Code Through Arbitration: The Case Law of the Court of Arbitration for Sport”, **Marquette Sports Law Review**, 12.C., S.2, 2002.
- Gabrielle Kaufmann-Kohler, “Arbitration at the Olympics Issues of the Fast-Track Dispute Resolution and Sports Law”, **Kluwer Law International**, Lahey, 2001.

- Ian Blackshaw, “The Court of Arbitration for Sport: An International Forum for Settling Disputes Effectively Within the Family of Sport”, **Entertainment Law**, 2.C, S.2, London, 2003.
- James A.Nafziger, “International Sports Law: A Replay Of Characteristics and Trends”, *American Journal Of International Law*, 1992. **(Characteristics)**
- James A.Nafziger, “The Court Of Arbitration For Sport and the General Process Of International Sports Law”, **International Law and The Hague’s 750th Anniversary**, Ed.: W.B.Heere, 1999. **(Sports Law)**
- James A.Nafziger, **International Sports Law**, 2.B., New York, Transnational Pub., 2004. **(International)**
- James A.R. Nafziger, “International Sports Law as a Process for Resolving Disputes”,
- **International and Comparative Law Quarterly**, C. 45, S. 1, 1996. **(Process)**
- Jan Paulsson, “Arbitration of International Sports Disputes”, **Arbitration International**, 9.C., 4.B., 1993.
- Kismet Erkiner, **Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi C.A.S.**, Ankara, 2006. **(C.A.S.)**
- Matthieu Reeb, “The Role Of The Court of Arbitration for Sport”, **International Law and The Hague’s 750th Anniversary**, Ed.: W.B. Heere, 1999. **(Role Of The CAS)**
- Matthieu Reeb, “The Role and Functions of the CAS”, **International Sports Law Journal**, 2002, S.2, s.21-25. **(CAS)**
- Nancy K. Raber; “Dispute Resolution in Olympic Sport: The Court of Arbitration for Sport”, **Seton Hall Journal of Sport Law**, 8.C., S.1, 1998.
- Nathanie S.Gardiner, Joseph A.Felix, “Juridification of the Football Field: Strategies for Giving Law the Elbow”, **Marquette Sports Law Journal**, 5.C., 1.S., 1994.
- Rıfat Erten, **Milletlerarası Özel Hukukta Spor**, Ankara, 2007.
- Richard McLaren, “Introducing the Court of Arbitration for Sport: The Ad Hoc Division at the Olympic Games”, **Marquette Sports Law Review**, 12. C., 1.S., 2001, s. 516-520. **(Ad Hoc Division)**
- Richard McClaren, “A New Order: Athletes’ Rights and the Court of Arbitration at the Olympic Games Olympika”, *The Journal of Olympic Studies*, 8.C., 1998. **(A New Order)**.
- Richard H. McLaren, “Sports Law Arbitration By Cas: Is It The Same As International Arbitration?”, **Pepperdine Law Review**, C.29, 2001. **(International Arbitration)**.